

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ.6900-2559

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6900-2016

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดเนื้อ
GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR
MEAT-TYPE DUCK FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.30

ISBN

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ.6900-2559

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6900-2016

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดเนื้อ GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR MEAT-TYPE DUCK FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ตอนพิเศษ

วันที่ พุทธศักราช 2559

**คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มปศุสัตว์**

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นายสรวิศ ธานีโต
นายสมชวน รัตนมังคลานนท์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นายชัยศิริ มหันตชัยสกุล
นางสาวยุพา เหล่าจินดาพันธ์	กรรมการ
3. ผู้แทนสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
นายวัชรพงษ์ สุตดี
นางสาวดวงดาว รักษากุล
นายณัฐวุฒิ จิระ	กรรมการ
4. ผู้แทนสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์
นายพัฒพงษ์ โลหะอนุกุล
นายปราโมช พวงชมพู
นางสาวรัชณี ศรีฐาน	กรรมการ
5. ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ชัยภูมิ บัญชาศักดิ์
นายเชาว์วิทย์ ระฆังทอง	กรรมการ
6. ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ส่งเสริม
นายเกรียงไกร วิฑูรย์เสถียร	กรรมการ
7. ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ
นายทรงพล พูลสวัสดิ์
นายธวัชชัย ถนอมลิขิต	กรรมการ
8. ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นายจรรยาวัฒน์ ที่ปรึกษาพันธุ์	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก
นายกฤษ แก้วดี
นายภานุภักดิ์ ภานภวงษ์	กรรมการ

10. ผู้แทนสมาคมสัตว์บาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายสมศักดิ์ ฤทธิ์จรุง กรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงเป็ดเนื้อเพื่อการค้าและการส่งออก
นายมณูญ กิ่งเซ่ง
นายพีรวัฒน์ น้อยทรัพย์ กรรมการ
12. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
นายพยุงค์ศักดิ์ สมยานนทนากุล กรรมการ
13. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
นายชยันต์ ถาวรวิริยะนันท์ กรรมการ
14. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
นางชุตติยาภรณ์ เชี่ยวชาญวณิชกิจ กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน กรรมการและเลขานุการ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวก่อดตี ผลเกลี้ยง

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ฟาร์มเปิดพันธุ์และเปิดเนื้อ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 นั้น เพื่อให้มาตรฐานมีความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป และมีความเฉพาะเจาะจงตามชนิดของเป็ดและเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ สามารถผลิตเนื้อเป็ดและผลิตผลที่ปลอดภัย และมีคุณภาพเหมาะสมต่อการบริโภคทั้งภายในประเทศและเพื่อการส่งออก คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงมีมติให้ปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานสินค้าเกษตรฉบับเดิม โดยแยกมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดเนื้อ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฟาร์มเปิดเนื้อให้เป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้กำหนดขึ้น โดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

มกษ. 6900-2546. มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ฟาร์มเปิดพันธุ์และเปิดเนื้อ. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. 4 หน้า

มกษ. 6901-2552. มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่เนื้อ. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. 16 หน้า

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดเนื้อ
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยเป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ฟาร์มเปิดพันธุ์
และเปิดเนื้อ ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐาน
สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘
เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

๑. ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง
กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ : ฟาร์มเปิดพันธุ์และเปิดเนื้อ พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่
๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖

๒. กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดเนื้อ
มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6900-2559 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดเนื้อ

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดเนื้อ ตั้งแต่องค์ประกอบฟาร์ม อาหาร น้ำ การจัดการฟาร์ม การจัดการสุขภาพสัตว์ การจัดการสวัสดิภาพสัตว์ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และการบันทึกข้อมูล เพื่อผลิตเป็ดเนื้อที่มีสุขภาพดี และได้เนื้อเป็ด รวมถึงผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่มีคุณภาพเหมาะสมในการนำไปใช้ผลิตเป็นอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภค

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

2.1 เป็ดเนื้อ (meat - type duck) หมายถึง สัตว์ในวงศ์ Anatidae ที่เลี้ยงไว้เพื่อนำเนื้อและผลิตผลอื่น ๆ มาใช้บริโภคเป็นอาหาร

2.2 ฟาร์มเป็ดเนื้อ (meat - type duck farm) หมายถึง สถานที่เลี้ยงเป็ดเนื้อเพื่อการค้า

2.3 โรงเรือน (duck house) หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างมีหลังคาที่ใช้เลี้ยงเป็ดเนื้อ ทั้งชนิดที่ควบคุมและไม่ควบคุมสภาพแวดล้อม

3. ข้อกำหนด

ข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดเนื้อ ให้เป็นตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 รายการข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดเนื้อ

รายการ	ข้อกำหนด
<p>1. องค์ประกอบฟาร์ม</p> <p>(1) สถานที่ตั้ง</p>	<p>1.1 ต้องได้รับการยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>1.2 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงเป็ดเนื้อ ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน คมนาคมสะดวก และมีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์</p> <p>1.3 ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ</p>
<p>(2) ฝูงและลักษณะฟาร์ม</p>	<p>1.4 พื้นที่ฟาร์มมีขนาดเพียงพอเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อม มีรั้วรอบพื้นที่การเลี้ยง</p> <p>1.5 มีการวางผังฟาร์มที่ดี และจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจนเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ เช่น บริเวณเลี้ยงสัตว์ เก็บอาหารสัตว์ เก็บอุปกรณ์ ทำลายซากสัตว์ รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล และที่พักอาศัย</p>
<p>(3) โรงเรือน</p>	<p>1.6 สร้างด้วยวัสดุที่คงทนถาวร ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา มีการระบายอากาศที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและเป็ดเนื้อ</p> <p>1.7 มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงเป็ดเนื้อให้ถูกสุขลักษณะ และเปิดสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้</p> <p>1.8 สภาพแวดล้อมในโรงเรือนเหมาะสมต่อการเลี้ยงเป็ดเนื้อ</p> <p>1.9 สามารถป้องกันนกไม่ให้เข้าสู่บริเวณโรงเรือนได้</p> <p>1.10 ในกรณีที่ใช้วัสดุรองพื้นภายในโรงเรือน วัสดุที่ใช้ต้องใหม่ สะอาด แห้ง และมีการฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้</p>
<p>2. อาหารสำหรับเป็ดเนื้อ</p>	<p>2.1 มีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์</p> <p>2.2 ในกรณีที่ผสมอาหารเองในฟาร์ม ห้ามใช้สารต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์</p> <p>2.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารเป็ดเนื้อทางกายภาพในเบื้องต้น และเก็บตัวอย่างอาหารเพื่อวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ หากเกิดกรณีมีปัญหาหรือข้อสงสัย</p>

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>2.4 ใช้ภาชนะให้อาหารที่สะอาดและเหมาะสมกับจำนวนและอายุของเปิดเนื้อ และจัดวางในตำแหน่งที่เปิดเนื้อทุกตัวเข้าถึงอาหารสัตว์ได้</p> <p>2.5 การผสมสารเคมีหรือยาในอาหารเพื่อรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม รวมถึงมีสถานที่เก็บอาหารสัตว์ผสมยาแยกออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้</p> <p>2.6 มีสถานที่เก็บอาหารเปิดเนื้อที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้</p>
3. น้ำสำหรับเปิดเนื้อ	<p>3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์มต้องอยู่ในบริเวณที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย</p> <p>3.2 น้ำที่ใช้เลี้ยงเปิดเนื้อและใช้ในฟาร์มต้องเป็นน้ำสะอาด เหมาะสม และเพียงพอตามวัตถุประสงค์ของการใช้</p>
<p>4. การจัดการฟาร์ม</p> <p>(1) คู่มือการจัดการฟาร์ม</p>	<p>4.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ ระบบการเลี้ยง อาหารและน้ำสำหรับเปิดเนื้อ การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพเปิดเนื้อ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก การจัดการสิ่งแวดล้อม และระบบการบันทึกข้อมูล</p>
(2) บุคลากร	<p>4.2 มีจำนวนบุคลากรเหมาะสมกับจำนวนเปิดเนื้อที่เลี้ยง มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน</p> <p>4.3 บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงเปิดเนื้อต้องมีความรู้และผ่านการฝึกอบรมเพื่อให้เลี้ยงเปิดได้อย่างถูกต้อง</p> <p>4.4 มีผู้ควบคุมดูแลการเลี้ยงเปิดเนื้อที่เป็นสัตวบาล หรือบุคลากรที่มีประสบการณ์และได้รับการอบรมหลักสูตรด้านสัตวบาล/สัตวศาสตร์</p> <p>4.5 มีสัตวแพทย์ที่มีใบรับรองเป็นผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกกำกับดูแลด้านสุขภาพเปิดเนื้อ</p> <p>4.6 บุคลากรต้องมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีและต้องได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี</p>
(3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา	<p>4.7 โรงเรือน และอุปกรณ์ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการบำรุงรักษา โรงเรือนและอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพดี มีความปลอดภัยต่อเปิดเนื้อและผู้ปฏิบัติงาน</p>

รายการ	ข้อกำหนด
	<p>4.8 ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์หลังจากย้ายเปิดเนื้อรุ่นเก่าออก และก่อนนำเปิดเนื้อรุ่นใหม่เข้าเลี้ยง</p> <p>4.9 หลังจากย้ายเปิดเนื้อรุ่นเก่าออก ให้ปิดพักโรงเรือนก่อนนำเปิดเนื้อรุ่นใหม่เข้าเลี้ยง หรือปฏิบัติตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด</p>
<p>5. สุขภาพสัตว์</p> <p>(1) การป้องกันและควบคุมโรค</p>	<p>5.1 การจัดการสุขภาพสัตว์ การใช้ยา เวชภัณฑ์ และโปรแกรมวัคซีน อยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม</p> <p>5.2 มีการป้องกันและฆ่าเชื้อโรค ยานพาหะ อุปกรณ์ และบุคคลก่อนเข้า-ออกจากฟาร์ม รวมถึงมีการจัดบันทึกการผ่านเข้า-ออกจากฟาร์มที่สามารถตรวจสอบได้</p> <p>5.3 กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์</p> <p>5.4 การจัดการซากเปิดเนื้อให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มด้วยวิธีเหมาะสม</p> <p>5.5 อยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์</p> <p>5.6 ห้ามใช้ฮอร์โมนเร่งการเจริญเติบโตและสารต้องห้ามตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด</p>
<p>(2) การบำบัดโรคสัตว์</p>	<p>6.1 ดูแลเปิดเนื้อให้มีความเป็นอยู่ที่สบาย หากเปิดเนื้อ ป่วย บาดเจ็บ พิการ หรือคัดทิ้ง ควรได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อมิให้เกิดความทุกข์ทรมาน</p>
<p>6. สวัสดิภาพสัตว์</p>	<p>7.1 ชยะมูลฝอย ของเสีย และมูลเปิดให้นำไปกำจัดหรือจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ</p> <p>7.2 มีการป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย กรณีปล่อยน้ำที่ใช้ในฟาร์มออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ ให้บำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้องก่อนปล่อยออกจากฟาร์ม</p>
<p>7. สิ่งแวดล้อม</p>	

รายการ	ข้อกำหนด
8. การบันทึกข้อมูล	<p>8.1 มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการฟาร์มที่มีผลต่อสุขภาพ ผลผลิตและการควบคุมโรค</p> <p>ทั้งนี้ ครอบคลุม</p> <p>8.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านบุคลากร เช่น การจัดแบ่งโครงสร้าง การดำเนินงาน จำนวนบุคลากร การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ข้อมูลด้านสุขภาพ ประวัติการฝึกอบรมของบุคลากรในฟาร์ม</p> <p>8.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านการผลิต เช่น ข้อมูลฝูงสัตว์ อาหาร การจัดการฟาร์ม</p> <p>8.1.3 ข้อมูลการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค เช่น ข้อมูลการใช้ยา วัคซีน สารเคมี และไบโอสายสัตว์</p> <hr/> <p>8.2 เก็บรักษาบันทึกข้อมูลเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี</p>